

Περιεχόμενα

Πίνακας μεταγραφής αραβικών όρων και ονομάτων	13
Πρόλογος	15

Α' Μέρος

Οι ιστορικές καταβολές του ισλαμιστικού λόγου

Κεφάλαιο 1: Ιστορικές προϋποθέσεις	21
α. Η παράμετρος της αποικιοκρατίας	21
β. Βασικά χαρακτηριστικά της αποικιοκρατίας	27
γ. Ιδιάζοντα χαρακτηριστικά του ισλαμικού κόσμου	34
δ. Οι πρώτες ισλαμιστικές κινήσεις αντίδρασης: Πανισλαμισμός και al-Nahda	38
ε. Το κλείσιμο της «πύλης του ijtihād»	42
στ. Η έννοια του Tawhīd	48

Κεφάλαιο 2: Οι προπατορικές εμβληματικές μορφές

του ισλαμικού ριζοσπαστισμού	55
α. Ο ibn Taymiyyah (1263-1328 μ.Χ.)	55
β. Ο Muḥammad ibn 'Abd al-Wahhāb (1703-1792 μ.Χ.)	60
γ. Η δολοφονική οργάνωση των Ασσασίνων (Ḥashishiyīn) (≈1090-1275)	64

Κεφάλαιο 3: Ο φορτισμένος λόγος των ισλαμιστικών ομάδων	73
α. Salafiyya (σαλαφισμός) και οι «αναθεωρητές»	73
1. Sayyid Jamāl ad-Dīn al-Afgānī (1838-1897)	76
2. Muḥammad ‘Abduh (1849-1905)	77
3. Muḥammad Rashīd Ridā (1865-1935)	79
β. Κύριες σαλαφιστικές τάσεις της σύγχρονης εποχής	81
γ. Οι Khārijite (Χαριτζίτες)	85

Κεφάλαιο 4: Μουσουλμανική Αδελφότητα (Αίγυπτος):

Η γόνιμη μήτρα	95
α. Το ευνοϊκό ιστορικό πλαίσιο	95
β. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Μουσουλμανικής Αδελφότητας	98
γ. Ο «ειδικός/μυστικός βραχίονας»	101
δ. Οι καθοριστικές δεκαετίες 1950-1960	103
ε. Η μετεξέλιξη της Οργάνωσης και η δημόσια αποκήρυξη της βίας	105
στ. Η σπουδαιότητα της Μουσουλμανικής Αδελφότητας	109

Κεφάλαιο 5: Άλλες «προπατορικές» οργανώσεις και

η κληρονομιά τους	112
α. Η Ινδία και το κίνημα Deobandi	112
β. Το Πακιστάν και το Jamā‘at e Islāmī (Ισλαμικό Κόμμα) ...	118
γ. Η Tablīghī Jamā‘at (Οργάνωση για τη διάδοση της πίστης)	123

Β' Μέρος

Η Ισλαμική Ριζοσπαστικοποίηση

Κεφάλαιο 1: Η οραματική μορφή του Ḥasan al-Bannā’ (1906-1949)	131
α. Τα πρώτα χρόνια και οι πρώιμες επιρροές	131
β. Η πνευματική ωρίμανση και η συγγραφική δραστηριότητα	135

γ. Η «αναγέννηση της Ανατολής» με τον ισλαμικό πατριωτισμό	140
δ. Η γοητεία του φασισμού	146
ε. Η αποδοχή του jihād ως Έκτου Στύλου του Ισλάμ	150
στ. Η εκπαίδευση των νέων μουσουλμάνων	156

Κεφάλαιο 2: Η εμβληματική μορφή του Sayyid Qutb

(1906-1966)	159
α. Τα πρώτα χρόνια και το καθοριστικό ταξίδι στις Η.Π.Α.	159
β. Η Μουσουλμανική Αδελφότητα και τα <i>Ορόσημα</i>	165
γ. Η ιδεολογική σκλήρυνση στη φυλακή	168
δ. Ο απογαλακτισμός από τον Ḥasan al-Bannā' και η νέα πρόταση	170
ε. Η διδασκαλία του Sayyid Qutb περί jāhiliyah	173
στ. Το άριστο ισλαμικό σύστημα με το ακλόνητο θεμέλιο της shari'ā	179
ζ. Η ισλαμική πρόταση	182
η. Η ηθική-θείκη τεκμηρίωση του jihād	185
θ. Η «δυναμική κίνηση» και το jihād	189
ι. Η νομιμοποίηση της επίθεσης κατά μουσουλμάνων	192
ια. Η δαιμονοποίηση των Εβραίων και η θεοκρατική Εκκλησία των χριστιανών	198
ιβ. Η καταλυτική επίδραση της επικίνδυνης γοητείας του	204

Κεφάλαιο 3: Ο εισηγητής της «θεο-δημοκρατίας»

Mawlānā Abū I-A'īlā Mawdūdī (1903-1979)	211
α. Τα πρώτα χρόνια και το ιδιαίτερο οικογενειακό περιβάλλον	211
β. Η συμμετοχή του στο κίνημα Khilafat	214
γ. Η διδασκαλία για το jihād	216
δ. Οι αρχές και οι στόχοι του Jamā'at e Islāmī (Ισλαμικό Κόμμα)	221
ε. Το πολιτικό Ισλάμ και η ιδανική Umma	224

στ. Η «θεο-δημοκρατία»	226
ζ. Η «πνευματική ανεξαρτησία» του Ισλάμ	230
Κεφάλαιο 4: Σύγχρονοι θεωρητικοί του τζιχαντισμού	232
α. Ο «πρακτικός» Muḥammad ‘Abd al- Salām al-Faraj (1954-1982)	232
β. Ο «παγκόσμιος» ‘Abdu’llāh Yūsuf ‘Azzām (1941-1989) και το ατομικό jihād	236
γ. Ο ‘Ayman Muḥammad Rabī‘ az- Zawāhirī (1951-;) και η «Συμμαχία του Κακού»	243
Κεφάλαιο 5: Οι επιχειρησιακοί διάδοχοι	251
α. Η θεωρητική ένδεια και η θεολογική παρακμή	251
β. Οι σημαντικότεροι εκτελεστικοί ηγετικοί βραχίονες	253
1. Usāmah bin Muḥammad bin ‘Awaḍ bin Lādin (1957-2011)	253
2. Shukri Muṣṭafā (1942-1978)	254
3. Abū Muḥammad Essam al-Maqdisi (1959-;)	254
4. Abū Muṣ‘ab az-Zarqāwī (1966-2006)	254
5. Abd al-Qādir Ibn Abd al-‘Azīz ἢ Sayyid ‘Imām ash-Sharīf ἢ Dr. Fadl (1950-;)	255
6. Abū Yaḥyā al-Libī ἢ Abū Yaḥyā Yūnus al-Ṣahrāwī ἢ Muḥammad Ḥassan Qā’id (1963-2012)	255
7. Muḥammad Muḥammad al-Amir ‘Awaḍ as- Sayyid ‘Aṭā’ (1968-2001)	255
8. Abū Mus‘ab al-Suri ἢ Muṣṭafā Sethmariyan Nasar (1958-;)	256
9. Muḥammad Aḥmad al- Qahtani (1979-)	257
Κεφάλαιο 6: Ισλαμική ριζοσπαστικοποίηση	258
α. Το ευνοϊκό ιστορικό πλαίσιο για την ισλαμική ριζοσπαστικοποίηση	258
β. Η μήτρα της παρακμής	262
γ. Οι αραβοϊσραηλινές σχέσεις	265
δ. Οι συνέπειες των πολέμων των Έξι Ημερών (1967) και του Yom Kippur (1973)	268

ε. Η αναζήτηση διεξόδου	276
στ. Η θρησκευτική αντιπρόταση του ισλαμιστικού λόγου ...	280
ζ. Δομικά χαρακτηριστικά της παγκόσμιας jihād	286
η. Δημογραφικά στοιχεία: Η αναπρόδραστη και καταλυτική παράμετρος	289
θ. Σύνοψη των κύριων αιτιών	294

Γ' Μέρος

Το προφίλ των τζιχαντιστών: Θρησκευτικό, ψυχολογικό ή άλλο;

Κεφάλαιο 1: Βασικά χαρακτηριστικά του μουσουλμάνου εξτρεμιστή	303
α. Τρομοκρατία και ισλαμική τρομοκρατία	303
β. Η αθεολόγητη αποδοχή και νομιμοποίηση της αυτοκτονίας	307
γ. Η Ηθική της Πεποίθησης και η Ηθική της Ευθύνης	311
δ. Η αυτοσυνειδησία του τζιχαντιστή	315
Κεφάλαιο 2: Το προφίλ των μουσουλμάνων εξτρεμιστών στην Ευρώπη	319
α. Οι προϋποθέσεις για τη ριζοσπαστικοποίηση των μουσουλμάνων στην Ευρώπη	319
β. Το προφίλ του ριζοσπαστικοποιημένου μουσουλμάνου στην Ευρώπη	325
Κεφάλαιο 3: Τα στάδια της ισλαμικής ριζοσπαστικοποίησης ...	328
α. Ο προθάλαμος για την ισλαμική ριζοσπαστικοποίηση	329
β. Η μεταστροφή και η ταύτιση με τον ακραίο ισλαμιστικό λόγο	331
γ. Η Ηθική της Πεποίθησης και η θρησκευτική εκπαίδευση (κατήχηση)	335
δ. Η Δράση (Προετοιμασία-Σχεδιασμός-Εκτέλεση)	338

ε. Δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις μελέτης	338
1. Ο Muḥammad Emwazi ή τζιχάντι John (1988-2015)	338
2. Ο Ahmed Coulibaly (1982-2015) και η Hayat Boumeddiene (1988-;)	341
Κεφάλαιο 4: Οι «ξένοι» μαχητές του Ισλάμ	346
α. Ενδεικτικά στατιστικά στοιχεία	346
β. Η «διακρατική ταυτότητα»	350
γ. Διακρατική ταυτότητα και ισλαμική umma	352
δ. Η προβληματική επιστροφή των ξένων μαχητών στην Ευρώπη	355
ε. Δύο ακόμη χαρακτηριστικές περιπτώσεις μελέτης: Οι βομβιστές του Λονδίνου (07/07/2005)	358
Κεφάλαιο 5: Η φυλακή ως εκκολαπτήριο τζιχαντιστών	362
α. Οι δυνατότητες «μετεκπαίδευσης»	362
β. Οι «ιδανικές» συνθήκες της φυλακής και ο μηχανισμός της ριζοσπαστικοποίησης	363
γ. Τα οφέλη της ριζοσπαστικοποίησης για τους κρατούμενους	367
δ. Η παράμετρος των παλαιών κακοποιών	369
 Συμπεράσματα	 373
 Γλωσσάρι	 405
 Βιβλιογραφία	 409
 Ευρετήριο εννοιών, όρων και ονομάτων	 437